

DE VILLA-NAAM "MARITZA" IS AMPER EEN HALVE EEUW OUD

door Ivan VAN HYTE

Ofschoon de consumptie van Het Feest (of Het Feest van de consumptie) al zeer ver achter ons ligt, toch kan ik zelden of nooit nalaten nieuwsgierig te gluren naar spijskaarten. Deels om het alsmaar mooier Nederlands, deels – en dit geef ik grif toe – om de smaakpapillen te activeren. Als alles zich dan nog afspeelt tijdens een jodiumrijke wandeling op onze mooiste boulevard, is dit voor mij de kers op de taart. "Waaier van staafjes ganzenlever, wilde eend-mousse en zijn gebakken borstreepjes – Met tuinkruiden in de oven gebakken nieroogkreeftjes met Leffe-bier gesmoorde molsla en waterkers – Geroosterde koningspoot met venkel, saffraan en koriander vergezeld van een aspic van vijgen –".

Komt het water u nog niet in de mond ? Of hebt u het door waar ik me bevind ? Juist, ik sta vóór HET symbool van de Belle-Epoque-zeedijkvilla: "Maritza".

Steeds kijk ik omhoog en intrigeren mij die gietijzeren naamborden. "Maritza", wie ben jij eigenlijk ?...

* * *

Ten westen van de "Grote Zeedijk" (1) – tussen het Vuurtorenplein en de huidige IJzerstraat – komt er vanaf 1862 een nieuwe wandeldijk waar toeristen meer en meer op afkomen. Ze vinden er ongerepte duinen, een fijn zandstrand en... stilte. Gebouwen staan er nauwelijks. Een hotel-restaurant-café, het "Pavillon des Dunes" van 1852 ! (2). Het "Pavillon (of Hotel) du Rhinn met een achterliggende grote oester- en kreeftenput van de maatschappij "Royon-Bettger en C^o" (3). En het "Café de l'Océan", opgetrokken in hout met een dak van zeildoek, dat in 1862 in handen komt van Constantin BEERBLOCK, koopman te Verviers, en zijn broer Charles, hotelier te Oostende (4).

Zij bouwen in 1864 het paviljoen oostwaarts uit en geven aan het geheel een nieuwe naam : "Pavillon Beerblock" (5).

Een jaar later valt in de Senaat de beslissing dat in Oostende de fortificaties zullen moeten afgebroken worden. Pech voor de eigenaars !

In 1873 worden de vrijgekomen militaire gronden door de Belgische Staat te koop aangeboden. Speelde de Luikse notaris Louis DELBOUILLE toen al met het idee deze terreinen tussen dijk en stad te verzilveren voor de bouw van hotels en luxueuze villa's ? In elk geval koopt hij, begin 1874, 22 hectaren "Domaniale Gronden" die hij in "blocs" wil verkavelen (6). Hij gaat vrij vlug aan de slag en met een publicitaire campagne in reisgidsen, kranten en op borden hoopt de voortvarende ondernemer zijn slag te slaan. Maar wat met de concessie-eigenaars van bestaande panden op de zeedijk ? In 1876 laat de regering de terreinen van de oude paviljoenen schatten, rekening houdend met DELBOUILLE's prijzen. Het Pavillon Beerblock met zijn 1.616 m² wordt geschat op 535.500 Fr. (7). Compensaties en aantrekkelijk onroerend goed zijn moeilijk te verzoenen !..

Voor Constant BEERBLOCK die toch in Verviers woont, hoeft het niet meer : hij verkoopt "zijn part" aan zijn broer (8).

Wie beter dan historicus Daniël FARASYN verwoordt wat de hotelier er mee zal aanvangen. "In 1879 stelt hij het 1.617 m² groot terrein perceelsgewijze te koop. Hij slaagt er in een zuidelijk perceel eerst maar in 1882 te verkopen. In september 1883 wordt de westelijke vleugel afgebroken, de grond ervan in twee percelen verdeeld en verkocht. In 1884 komen hierop twee villa's te staan:

de "Villa des Dunes" en de "Villa Irène", beide op de oostkant gebouwd van de "Villa Circé" die in 1881 is opgericht..." (9).

De rest blijft eigendom van Karel BEERBLOCK die in 1885 (10) terug een deel van zijn paviljoenen afbreekt. Hij verkoopt (11) het vrijgekomen perceel uit bloc 22 aan Julius VIMENET-MORIAMI, een nijveraar wonende in de Chaussée de Mons te Anderlecht, die er een villa op bouwt waarvan het grondplan identiek is aan dit van de ons overbekende Villa Maritza op het huidige kadasterplan (12).

Hoe heette nu "Maritza" ?

Al in 1981 wees onze stadsconservator N. HOSTYN op de mogelijke mythevorming van een Russische bouwheer of bouwmeester gelet op de "Russische (?) klanken van "Maritza" (13).

Dit is duidelijk niet de initiële naam. De oudste – en wellicht oorspronkelijke – benaming die ik gevonden heb, is die in STRACKE's tweede "Almanach du commerce et de l'industrie d'Ostende" van 1887 : "Villa Rosenda".

In 1899 komt "Villa Rosenda, digue de mer n° 77, façade 9 mètres" in handen van Eugène PECHER-AMBROES, eigenaar te Brussel en wonende op de Louisalaan 359 (14). Als weduwe erft zijn echtgenote Leonie AMBROES in 1908 de villa langs de strandboulevard.

Ook het beroemd geslacht ROTHSCHILD duikt op in kosmopolitisch Oostende. Op 01 oktober 1912 koopt baron Max DE GOLDSCHMIDT-ROTHSCHILD als "propriétaire à Francfort" (de bakermat van de joodse financiersfamilie ROTHSCHILD) de eclectische zeedijkvilla (15)

Tien jaar na het einde van de Eerste Wereldoorlog worden Georges MARQUET (zoon van de gelijknamige kursaaluitbater) en zijn echtgenote Thamara DELINA, een van oorsprong Russische actrice of ballerina, de nieuwe eigenaars. Ze kopen het pand van de gekende Brusselse bouwondernemer Armand BLATON en diens vrouw Eugénie PEYRALBE (16). Van dan af prijkt er op nr. 76 aan de Albert I – wandeling een nieuw bordje: "Villa Thamara". Elke zomer laat het echtpaar zich voor 2 maanden door dienstpersoneel verwennen tot wanneer de Tweede Wereldoorlog dood en vernieling op de dijk zaait.

Op 25 september 1940 valt een Britse brisantbom vóór de met zandzakjes gebarricadeerde arduinen gevel die achteruit geduwd wordt.

In 1947 is er van de aanzienlijke oorlogsschade niets meer te merken. "Thamara" krijgt dezelfde schittering van weleer terug, maar opnieuw andere eigenaars. Mevr. DELINA – ondertussen alleen eigenares geworden – verkoopt op 29 september 1953 haar villa aan de Brusselse handelaar Maurice DUREUIL en Maria RAGHENO (17). Hij is de stiefvader, zij is de moeder van Mevr. Hilda VERBESSELT, echtgenote van de Oostende notaris Alphonse LACOURT. Samen kopen ze op 28 december 1958 de statige, artistiek en historisch waardevolle, oudste zeedijkvilla Maritza (18).

Tijdens een hartelijke theevisite verzekerde mevrouw mij dat zij het was die – in samenspraak met haar moeder – besliste om de villa de "grafelijke" naam Maritza toe te kennen.

Op 27 juni 1977 stuurt de Rijksdienst voor Monumenten en Landschapszorg van het Ministerie van Nationale Opvoeding en Nederlandse Cultuur een aangetekende brief naar het College en de notaris waarin staat dat "Maritza" in aanmerking komt om geklasseerd te worden. De heer LACOURT tekent bezwaar aan. Een lange procedureslag komt op gang : slooiaanvraag, declasseren, Raad van

State, weerklink in de nationale pers, actiegroepen, Martens IV ontslagnemend.... (19). In 1980 verlaat het echtpaar LACOURT definitief de villa. Drie jaar later koopt de Vlaamse Gemeenschap / Commissariaat Generaal voor Toerisme het huis dat te huur werd gesteld (20). Het was uiteindelijk de N.V. Kathris Room met zetel te Middelkerke die de nieuwe erfpachter werd.

Nadat BRT2 twee zomers er zijn studio's had opgeslagen, werd Villa Maritza op 6 juni 1986 feestelijk geopend als klasse-restaurant. Meesterkok Jacques GHAYE ontvangt me heel hartelijk en toont me achtereenvolgens de restaurantzaal in neo-Vlaamse renaissancestijl, het salon voor het aperitief en de koffie en de banket- en vergaderzaal met private bar.

Bij het buitengaan slaat een plotse windvlaag mijn regenscherm over; in plaats van door te lopen in de regen lees ik: "Filet van melkkalf met een kaviaar van eikenzwammen en eivruchten in een peterseliesausje".

Het is een onderdeel van het menu....Belle Epoque.

-
- (1) D. FARASYN : "Historiek van de eerste gebouwen langs de Oostende zeedijk 1830-1878" p. 3.
  - (2) M. CONSTANDT : "100 jaar toerisme. Een eeuw vakantie in West-Vlaanderen" foto nr. 25, p. 103.
  - (3) A. VERBOUWE : "Iconografie van het arrondissement Oostende" p. 120 nr. 643.
  - (4) Akte notaris LIEBAERT, 12 november 1862.
  - (5) - Kadasterarchief West-Vlaanderen te Brugge, schets 1863: perceel 1595/5 wordt 1595/5A
- A. VAN CAILLIE : "Oud Oostende in Beeld 3", foto nr. 12.
  - (6) M. CONSTANDT : "Delbouille en Dujardin, twee pioniers van het Oostends toerisme" p. 9
  - (7) D. FARASYN op. cit. p. 36.
  - (8) Akte notaris E.J. VAN CAILLIE, 16 oktober 1877.
  - (9) D. FARASYN, op. cit. p. 41
  - (10) Op de schoorsteen van het salon staat 1885.
  - (11) Akte notaris BOUSSON, 12 augustus 1884.
  - (12) Kadasterarchief West-Vlaanderen / Brugge : artikel 3053 – perceel C 177 I.
  - (13) De Plate jrg. 1981 nr. 4, april p. 21.
  - (14) Akte notaris TEYMANS, 8 juni 1899. Kadasterarchief Brugge : opgave 1899/510.
  - (15) Akte notaris FAICT, 1 oktober 1912. Kadasterarchief Brugge : opgave 1913/261 (artikel 2558).
  - (16) Akte notaris SERRUYS, 17 december 1928.
  - (17) Akte notaris F. VAN CAILLIE, 29 september 1953.
  - (18) Akte notaris F. VAN CAILLIE, 28 december 1958.
  - (19) "Tijdingen", 3 april 1981.
  - (20) Akte notaris BILLIOUW, 8 maart 1983.